

korpisoturi 10

"tärkeintä ei ole tavara, vaan sydän lämmin ja avara" -kiel

Varusmiespalveluksen suorittuamme palaamme siviilitoimiin. Lienee paikallaan tähdentää, että reservinkin aliupseerilla on, mikäli aikaa ja halua riittää, mahdollisuuksia tehdä vapaaehtoista työtä itsenäisyyden ja puolueettomuuden hyväksi ja siinä ohessa ylläpitää sitä oppia sekä henkistä ja ruumiillista kuntoa, jotka varusmiesaikana on saanut.

Tätä tarkoitusta varten toimii Reservin Aliupseerien liitto, jonka toimintaa seuraava kirjoitus valaisee.

RESERVIN ALIUPSEERIEEN LIITTO, SEN ORGANISATIO JA TOIMINTA

Reservin Aliupseerien Liitto on siihen liittyneiden reservinaliupseeriyhdistysten ja niiden jäsenten keskusliitto. Sen tarkoituksena on edistää maanpuolustuksen kehityksen seuraamista jäsentensä keskuudessa ottaen huomioon kansainväliset sopimukset, huolehtia jäsentensä henkisen ja ruumiillisen kunnan säilymisestä, tukea taloudellisesti puutteellisiksi jäseniään ja heidän omaisiaan sekä kaatuneiden reservin aliupseerien omaisia ja valvoa heidän etujaan ja ennen kaikkea luoda toiminnallaan oikea käsitys aliupseerikunnan merkityksestä ja tähdentää jäsenten velvollisuuksia ihmisinä ja kansalaisina.

Jo 30-luvun alkupuolella ymmärsivät reservin aliupseerit toisaalta velvollisuutensa johtajina ja toisaalta koulutuksensa vajavaisuuden. Tämän puutteen korjaamiseksi perustettiin v. 1935 muutamia reservinaliupseeriyhdistyksiä joiden toiminta oli kuitenkin aluksi varsin vaatimatonta ja tyrehtyi miltei kokonaan talvisotaan ehdittäessä.

Vasta muutamia vuosia sotien jälkeen alkoi toiminta uudelleen. Tietävästi ensimmäisenä aloitti toimintansa vuoden 1950 alussa Helsingin Reservialiupseerit ry., 1935 perustettu yhdistys. Uusia yhdistyksiä perustettiin jatkuvasti eri puolille maata ja vuoden 1954 loppuun mennessä niitä toimi jo n. 20 paikkakunnalla. Tällöin tulikin liiton perustaminen ajankohtaiseksi ja 17. 4. 55 pidettiin Helsingissä perustava kokous. Tilaisuuteen lähetti 27 yhdistystä yli 50 edustajaa ja yksimielisesti todettiin Reservin Aliupseerin Liiton perustaminen välttämättömäksi. Ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin vääpeli res Gunnar Lehti Helsingistä. Väap. Lehden kädessä puheenjohtajan nuija heiluikin sitten vuoteen 1961, jolloin hän siirtyi yksinomaan Liiton toiminnanjohtajaksi.

Liiton tarpeellisuutta osoittaa se, että vuoden 1955 loppuun mennessä perustettujen jäsenyhdistysten määrä nousi jo yli 60. Tällä hetkellä jäsenyhdistyksiä on yhteensä 290. Liiton jäsenmäärä on osoittanut jatkuvaa tasaista nousua ja on ylittänyt jo 25 000:n rajan. Ilolla on todettava, että nuorempi, sodanjälkeinen aliupseeripolvi on ottanut maanpuolustuksen asian omakseen. Entistä lukuisammin he ovat ottaneet hoitaakseen myös yhdistyksen johtoon kuuluvia tehtäviä.

Liiton toiminnassa on alueellinen piirijako katsottu tarpeelliseksi. Piirejä on tällä hetkellä 19 ja niiden rajat ovat samat kuin vastaavien Reserviupseeriliiton piirien. Tämä on luonnollista ja jopa välttämätöntä samansuuntaisen toiminnan ja yhteisesti järjestettävien kilpailu- ym. tilaisuuksien kannalta. Kuudessatoista piirissä on tällä hetkellä yhteinen toiminnanjohtaja Reserviupseeriliiton kanssa. Toiminnanjohtajien työn tuloksena onkin jäsenyhdistysten toiminta viime aikoina huomattavasti vilkastunut ja yhtenäistynyt. Näin on myös yhteistoiminta vanhemman veljen, Suomen Reserviupseeriliiton kanssa saanut entistä vakiintuneemmat ja tarkoitukseenmukaisemmat muodot samalla kun molemmin puolin on saavutettu huomattavaa varojen säästöä.

Jäsenyhdistykset ja niiden toiminta muodostavat Liiton suorittaman vapaaehtoisen maanpuolustustyön rungon. Näin ollen Liiton merkitys valtakunnallisena maanpuolustusjärjestönä koostuukin jäsenyhdistysten kotipaikkakunnillaan suorittamasta työstä, joka ensi sijassa kohdistuu omaan jäsenkuntaan, mutta myös ulospäin, yleisen maanpuolustustietouden levittämiseen kansamme keskuuteen. →

Piirit ja jäsenyhdistykset järjestävät tilaisuuksia, jotka tekevät mahdolliseksi erilaisen kehityksen seuraamisen. Esi-
telmien, alustusten, filmiesitysten ja ret-
keilyjen avulla selvitetään aseistuksen
ja taktiikan alalla tapahtunutta kehitys-
tä sekä nykyaikaisen maanpuolustuksen
totaalista luonnetta. Yhdistysten puit-
teissa pyritään myös selvittämään jäse-
nille väestönsuojelun merkitystä järjes-
tämällä paikallisten väestönsuojeluvii-
ranomaisten kanssa yhteistoiminnassa
alaan kuuluvia kursseja.

Urheilutoiminta on erittäin laajaa Liit-
ton piirissä. Kilpailut on suunniteltu si-
ten, että ne ylläpitävät ja kehittävät
jäsenistön sotilaskuntoa- ja taitoa edel-
lyttäviä ominaisuuksia sekä lisäävät joh-
tamistaitoa ja hyvältä johtajalta vaadit-
tavia ominaisuuksia. Liiton urheilutoi-
minta tähtää reservin aliupseerien fyysi-
sen kunnan kohottamiseen hiihto-
suunnistus-, kartanluku- ja maastoam-
muntataittoa kehittämällä, mutta myös
eri aselajien ja kilpailujen johtajien
kouluttamiseen. Erikoisesti kiinnitetään
huomiota kuntosuoritteluun ja joukkoli-
kuntatoimintaan.

Vuoden 1962 aikana piirit ja jäsenyh-
distykset järjestivät kaikkiaan 7751 eri-
laista tilaisuutta, joihin otti osaa yh-
teensä n. 220.000 henkeä. Tämän lisäksi
tulevat Liiton järjestämät kilpailut,
kurssit sekä koulutus- ja neuvottelupäi-
vät, jotka eivät sisälly edellämäinnittui-
hin lukuihin.

Liiton järjestämästä koulutustoimin-
nasta mainittakoon yhdistysten toimi-
henkilöille järjestettävät koulutus- ja
neuvottelupäivät, joilla käsitellään eri-
laisia yhdistysten johtamistoimintaan
liittyviä kysymyksiä. Lisäksi on pyrki-
myksenä ollut käsitellä kussakin tilai-
suudessa jotakin ajankohtaista aihetta,
joka kuluvana vuonna tulee olemaan
väestönsuojelutoiminta.

Reservin Aliupseerien Liiton tämän-
hetken tärkein tehtävä on oikean maan-
puolustushengen herättäminen Suomen
kansassa. Liitto pyrkii selvittämään ni-
menomaan nuorisolle mitä vapaa ja it-
senäinen isänmaa merkitsee nuoren ih-
misen kehitykselle ja tulevaisuudelle.

KARJALAN JAAKARIPATALJOONAN ALIUPSEERIKOULUN 49. KURSSIN
OPPILAAT!

OLETAN TEIDÄN ODOTTAVAN SAAVANNE TALTA PAIKALTA LUKEA
KIITÄVÄÄ LAUSEITA. OLETTEHAN TE NYT TULOSSA KASVATAJIKSI,
ESIMIEHIKSI.

KIITOS VOIDAAN KUITENKIN ANTAA VAIN HYVISTÄ SUORITUKSISTA.
MIKÄLITIEDÄTTE PYRKINEENNE PÄÄMÄÄRÄÄN SITKEÄSTI, KAIKKENNE
YRITÄEN, TIEDÄTTE SAAVANNE MYÖS KIITOKSEN. JA PARHAAN KII-
TOKSEN TE SAATTE SILLOIN, KUN JOHDETTAVIKSENNE USKOTUT MIE-
HET JOSKUS VAIKEASSA TILANTEESSA VAPAAEHTOISESTI OVAT VAL-
MIIT TEIDÄN JA KOKO JOUKON PUOLESTA ANTAMAAN ENEMMÄN KUIN
OLETTE USKALTANEET EDES ODOTTAA.

ARVOVALLAN NÄKYVÄISET MERKIT KIINNITETÄÄN SOTILASPUKUUN,
MUTTA TODELLINEN ARVOVALTA KASVAA JOKAISEEN SISIMMÄSTÄ
IHMISESTÄ.

PATALJOONAN KOMENTAJA
EVERSTILUUTNANTTI

J. Alan Selin

KURSSI 49:n OPPILAAT!

KORPISOTURI ILMESTYY JALLEEN ERAAN KURSSIN PÄÄTTYMISEN MERKEISSÄ. OSASSA SEN SISÄLLÖSTÄ ON KURSSIEN AIKANA KOETTUJEN JA ELETTYJEN VAIHEIDEN TUNTUA, KUTEN PAIKALLAAN ONKIN.

VERTAAN TASSA KURSSIN KULKUA SUUNNISTUSKILPAILUUN, JOSSA RASTILTA TOISELLE EDETEN LOPULTA PÄÄSTÄÄN MAALIIN. USEIN KÄY NIIN, ETTÄ MUUTAMAT JÄÄVÄT MATKAN VARRELLE. NE, JOTKA PYSYVÄT MUKANA JA PITÄVÄT PARHAINTA VAUHTIA TULEVAT ENSIMMAISIKSI. SIJAT JAKAUTUVAT ITSEKUNKIN TIETOJEN, TAITOJEN JA KESTÄVYYDEN MUKAAN.

OLETTE SAAVUTTANEET MAALIN. NYT EI OLE AIKA JÄÄDÄ LEPÄÄMÄÄN LAAKEREILLE, VAAN KUTEN AINAKIN KILPAILUN JÄLKEEN HARJOITTELU JATKUU UUSIA KOITOKSIA VARTEN ENTISTÄ TIIVIIMPÄNÄ YHÄ PAREMPIIN TULOKSIIN PÄASEMISEKSI.

TÄMÄ VERTAUS TUO KOROSTETUSTI ESILLE MYÖS SEN SEIKAN, MIKÄ FYYSISEN KUNNON KEHITTÄMISELLÄ JA VAALIMISELLÄ ON HENKISEN VIREYDEN JA TASAPAINON YLLÄPITÄJÄNÄ.

ONNITTELEN TEITÄ KURSSIN SUORITUKSEN JOHDOSTA JA USKON TEIDÄN ESIMIESASEMANNE OIKEIN OIVALTAVINA SUORIUTUVAN HYVIN TULEVISSA TEHTÄVISSÄNNE.

KOULUN JOHTAJA
KAPTEENI

KURSSI 49:n OPPILAAT!

KIITÄN OPPILASKUNTAJA ERIKOISESTI SEN JOHTOKUNTAJA VIREÄSTÄ TOIMINNASTA TÄNÄ LYHYENÄ KURSSIAIKANA. TOIVOTAN SAMAA YRITYSHALUA JA MENESTYSTÄ UUSISSA, VAATIVAMMISSA TEHTÄVISSÄNNE.

OPPILASKUNNAN KURAATTORI
LUUTNANTTI

Opp. Arvo Salonen

Suuren Pohjan sodan jälkeen suunnitteen vuoteen 1730 mennessä oli maamme entiset joukko-osastot suurin vaikeuksien saatu jälleen muodostetuiksi. Huomattakoon, että Viipurin ratsuväki- ja jalkaväkirykmentit olivat menettäneet suuren määrän ratsutiloja ja ruotuja Venäjälle rauhanteossa. Kävikin niin, ettei mainittujen joukko-osastojen vahvuutta saatu enää entiselleen, vaan niiden nimet muutettiin Karjalan rakuunoiksi ja Kyminkartanon pataljoonaksi. Oli myös merkittävää, että Pohjanmaa siirtyi v. 1733 vakinaiseen sotaväenpiitoon ja ruotujakolaitokseen.

Ajat olivat tuolloin kaikin puolin vaikeat, ja sotalaitos pysyi jatkuvasti rappiutilassa. Aseistuksesta ja varusteiden kunnossapidosta ei voitu huolehtia ja harjoituskokouksia vähennettiin entisestäänkin. Nyt oli vapauden aika ja sen henki kuvastui sotalaitoksestaikin. Poissa oli kaarlelaisajan tiukka sotilaallisuus ja velvollisuudentunto. Kurittomuutta esiintyi varsinkin upseeriston keskuudessa. Mieltä alentavia olivat upseerien ja aliupseerien virkaostot. Upseeri oli niin kauan toimessaan, kun joku uusi yrittäjä maksoi tarpeeksi suuren ns. akordisumman. Tällöin valtion ei tarvinnut huolehtia upseeriston eläkkeistä. Järjestelmä johti siihen, että varallisuus vaikutti ylenemiseen. Päällystön arvovalta väheni ja katkeruus pääsi vallalle niiden kyvykkäiden upseerien keskuudessa, joilla ei ollut mahdollisuutta suorittaa akordia.

Pikku Vihan seurauksena v. 1743 Itä-Suomen joukko-osastot menettivät jälleen paljon ruotuja. Eniten kärsi Kyminkartanon pataljoona, jonka jäännös Elimäen jääkärikomppania liitettiin Uudenmaan jalkaväkirykmenttiin. V. 1745 perustettiin Savon jääkärit-niminen joukko-osasto, mikä rekrytoitiin väriväyksien avulla noin 600 miehen vahvuiseksi. Miehistö ei ollut vakituisesti koossa, vaan ruotuväen tapaan kokoon-tui silloin tällöin harjoituksiinsa.

Erittäin haitallisesti vaikutti Ruotsi-Suomen armeijan kuntoon se, että ryhdyttiin jäljittelemään sotataidossa vieraita esikuvia. Suuren Pohjan sodan jälkeen pääsi vallalle ns. keskieuropalainen käsitys valtakunnan sotilaspiireissä. Viaporin rakentajalla, August Ehrensvärdilläkin oli käsitys, että sotateimet olivat mahdollisia vain maamme etelärannikolla ja että toiminta talvella olisi mahdotonta. Näin unohdettiin oman historian, varsinkin Ison Vihan tapah-

tumat. Keskieuropassa koulutuksensa saaneilla auktoriteeteilla oli täydellinen määräamisvalta ja heidän johdollaan ohjesäännöt laadittiin preussilaisia ja ranskalaisia esikuvia jäljitellen. Ohjesääntöihin tuli mukaan esim. preussilaista paraatitemppuilua, jota epätoivoisesti opetettiin ruotusotamiehille sangen harvalukuisissa harjoituskokouksissa. Ei otettu huomioon, että ulkolaiset ohjesäännöt perustuivat ammattijoukkoihin ja vaativat aivan toisenlaista organisatorista pohjaa kuin ruotujakolaitokseen perustuva järjestely. Meikäläinen maaston ja olosuhteiden mukainen taistelukoulutus unohdettiin kokonaan. Luemattomissa taisteluissa kehittyneitä kaarlelaista taktiikkaa pidettiin ilmeisesti kiertun yksinvallan tuotteena.

Mies, joka teki paljon työtä omalla sotilaallisella pohjalla pysymisen puolesta oli Yrjö Maunu Sprengtporten. Hän syntyi Gammelbackan kartanossa lähellä Porvoota v. 1740. Isänsä — Kaarle XII:n upseereja — hän menetti jo nuorena. Äiti pitikin huolta, että poika sai aatellisuorukaiselle sopivan kasvatuksen. Sprengtporten kävi Tukholman tykistö-koulun, jonka jälkeen kierrellessään erilaisissa tehtävissä päätyi August Ehrensvärdin luo oppimaan sotakuria ja linoitustaitoa. Välillä hänet komennettiin Pommerin sotaan, missä hän kunnostautui velipuolensa johtamissa vapaehtoisiin joukkoihin. Suomeen palattuaan oleskeli hän syntymäkartanossaan vailla sotilasvirkaa. Aikansa hän käytti opiskeluun. Hän tutki sotahistoriaa, taktiikkaa ja tiedustelupalvelua sekä harrasti myös kaunokirjallisuutta. Näin hän valmistautui tulevia tehtäviä varten. Niinpä hänelle pian uskottiin kartoittamistehtäviä Savon rajaseuduilla vv. 1766—68.

Oltuaan erilaisissa sotilasviroissa Sprengtporten, Kustaa III käskystä, otti vastaan v. 1775 Itä-Suomen yhdistettyjen joukkojen päällikkyyden. Näin avautui Sprengtportenille ihanteellinen toimiala, jollaista hän kauan oli odottanut. Heti hän yhdistikin Savon jalkaväkirykmentin, Savon jääkärit, Kyminkartanon ja Karjalan rakuunat sekä muutamia pienempiä yksiköitä yhdeksi prikaatiksi. Tästä hän loi lujan kokonaisuuden taktilliseen yhteistoimintaan kykenevine alaosastoineen, pataljoonineen ja kompanioineen.

Y. M. Sprengtporten arvosteli hyvin ankarasti kaikkia Ruotsi-Suomen armeijan heikkouksia. Erittäin tärkeänä hän piti virkaostojen lakkauttamista, nuori-

son sotilaallista kasvatusta valtion toimesta, upseeriston ammattitaidon kohentamista, turhan tempuilun lopettamista ja tehokkaaseen taistelukoulutukseen siirtymistä. Näitä kysymyksiä hän käsittelee kirjoitussarjassaan »Suomalaisen upseerin kirjeitä ystävällensä Tukholmassa, kirjoitettuja elokuun 19 p:n (1772) hallitusmuodon muutoksen jälkeen». Mainittakoon, että nämä kirjeiden muotoon laaditut tutkielmat ovat alkuperäisinä Helsingin Yliopiston kirjastossa. Kirjeissään esittämiään ajatuksia Sprengtporten toteuttikin Savon joukkojen päällikkönä hyvin tuloksin. Hänen yritteliäisyytensä viritti uuden elämän rajaseudulla. Suurella huolella ja yksityiskohtaisesti kokeillen hän suunnitteli keveille joukoilleen harjoitusohjesäännön, jota on pidetty parhaana aikanaan maailmassa. Se oli todellakin edellä aikaansa ja merkitsi siirtymistä uudempiin taistelutapoihin. Mutta hyvä taisteluohtesääntö ei tydyttänyt häntä. Sen edellyttämä koulutus oli saatava käyntiin. Niin lisättiin harjoitusten lukua ja toimeenpantiin eri osastojen yhteisiä harjoitustilaisuuksia, joissa joukkoja käytettiin sodanmukaiseen toimintaan hyökkäyksineen, vastahyökkäyksineen, yllätyksineen ja puolustustoimineen. Tämä kaikki tapahtui Mikkelin leiripäivillä, joille saapui upseereita muualtakin seuraamaan harjoituksia.

Näin Sprengtporten levitti käsitystä, että kaikki suomalaiset joukot olisi muutettava kevyiksi ts. sellaisiksi, että ne pystyisivät meikäläisessä maastossa liikkumaan nopeasti ja taistelemaan tehokkaasti. Tähänhän eivät keskieurooppalaisen periaatteen mukaan koulutetut joukot pystyneet. Tehokasta aseistusta Sprengtporten piti myös tärkeänä. »Sprengtportenin tussareista» tuli Savon joukkojen pääase. Jos määrärahat eivät riittäneet, pani Sprengtporten omasta pussistaan saadakseen miehilleen kunnolliset aseet. Sprengtporten oivalsi, mikä merkitys oli kelvollisella ja pysyvällä upseeristolla. Olivathan harjoitusohjesäännöt merkityksettömiä, elleivät päälliköt olleet tehtäviensä tasalla. Kirjeissään Sprengtporten oli painottanut upseeristonsa merkitystä ja niinpä Savon joukkojen päällikkönä hän ryhtyikin pitämään jonkinlaista sotakoulua. Aluksi pari etevää insinööriupseeria opetti nuoremille upseereille tiedustelua, pioneiritointia ja kartanpiirustusta. Leirien aikana Sprengtporten opetti nuorille säätyläispojille sotataidon alkeita seuraten heidän kanssaan harjoituksia. Talveksi hän otti luokseen Ristiinan Brahenlinnaan everstinpuustelliinsa nuorukaisia, joille hän antoi opetusta erilaisissa sotatieteissä. Varsinkin taktillista koulutusta hän piti tärkeänä.

Sodan uhan ollessa ilmeinen 1770-lu-

vun loppupuolella sai Sprengtporten tehtäväkseen laatia suunnitelman vihollisen torjumiseksi. Hän ehdottikin, että rakennettaisiin linnoituksia rajaseudulle Loviisasta Savoön saakka. Lisäksi hän vaati rajaseudun joukkojen lisäämistä. Mutta rahaa ei ollut, ja Ruotsin korkeimman sotilaspäällystön vastustaessa suunnitelmia ne raukesivat. Sprengtportenin suuttui huolellisesti laaditun ehdotuksensa puolesta ja uhkasi erota virastaan. Kustaa III sai kuitenkin hänet pysymään paikallaan.

Syksyllä 1778 ei ollut Sprengtportenille jostain syystä toimitettu valtiopäiväkutsua. Tästä loukkaantuneena hän seuraavana keväänä erosi virastaan aloittaen kiistellyn toimintansa Suomen itsenäisyyden henkisenä isänä. Talven kuluessa hän ehti saada valmiiksi eräitä huomattavia kartoitustöitä sekä ehdotuksen vakinaisen kadettikoulun perustamisesta Haapaniemen tilalle Rantasalmelle.

Kun Ruotsin ja Venäjän välille puhkesi sota v. 1787, Sprengtportenin taktiikka joutui ensimmäiseen koetukseen. Kustaa III suunnitteli voitokasta hyökkäyssotaa, jolla saisi takaisin Venäjälle luovutetut alueet ja Ruotsin menettämän arvovallan, mutta toisin kävi. Parin ensimmäisen sotavuoden aikana oli sotiminen luonteeltaan asemasotaa

lähinnä so'asuunnitelmien puutteen ja riittämättömän sotilaallisen voiman vuoksi. Maarintamalla vallitsi asemasota, josta ainoa aktiivinen poikkeus oli Anjalan liitto. Meririntamalla käytiin joku-
nen pienehkö taistelu, joista mikään ei ollut ratkaisevaa laatua.

Vasta keväällä 1789 sotatoimet saivat vauhtia. Vihellisosastot ylittivät kolmena kiilana, noin 13 000 miehen vahvuisena, rajan tarkoituksenaan saartaa ruotsalaiset joukot Juuan—Porrassalmen seudulle ja tuhota ne. Ruotsalaisia joukkoja oli näille seuduille keskitetty Savon prikaati sekä osia Porin prikaatista, yhteensä noin 2500 miestä. Venäläisten joukkojen johtajana toimi sotamarsalkka Michelsson, jolla oli apunaan mm. Venäjälle vähän aikaisemmin paennut ja siellä kenraalimajurin arvon saanut Y. M. Sprengtporten, joka sai taistelussa aikaisemmilta alaisiltaan luodin jalkaansa. Ruotsalaiset joukot asettuivat asemiin Porrassalmen kapeikkoon, jossa ankaran taistelun jälkeen saatiin venäläisten hyökkäys pysähtymään. Vihellisosastot perääntyivät raskaita tappioita kärsittyään. Tosin myös puolustaja oli kärsinyt niin raskaita tappioita, ettei kyennyt käyttämään tilannetta hyväkseen. Porrassalmen taistelussa kantoi Savon prikaati raskaimman taakan, ja saavutettu voitto oli suurelta osalta Sprengtportenin koulutuksen ansiota. Yhdessä Ruotsinsalmen meritaistelun kanssa oli Porrassalmen taistelu ratkaiseva sodan lopputulokseen nähden.

Näin päättyi Suomen puolustukselle edistyksellinen ajanjakso. Y. M. Sprengtporten oli pyrkinyt uhraamaan kaikki mahdolliset voimansa sen hyväksi. Hän sai paljon aikaan huolimatta määrävän tahon kitsaudesta ja yliolkaisesta suhtautumisesta. Vastuksista huolimatta Sprengtportenin lyhytaikainen toiminta kantoi hedelmää. Mainittakoon, että Haapaniemen kadettikoulu aloitti toimintansa v. 1781. Siellä jatkettiin Sprengtportenin alullepanemaa työtä maamme puolustuslaitoksen hyväksi. Mitä olisikaan Sprengtporten saanut aikaan vuoteen 1803 mennessä, jolloin Suomen sota syttyi. Silloinhan venäläiset todellisuudessa kohtasivat maanpuolustajan, joka oli sotaan valmistautumaton. Silloin kulki venäläisten mukana rajan yli Y. M. Sprengtporten Venäjän armeijan ylipäällikön, kreivi Buxhoevidenin diplomaattisena neuvonantajana, kotimaassaan petturiksi tuomittuna, nukanaan ajatus vielä tuolloin kaukana hämmöittävästä itsenäisestä Suomesta.

KOUKKAILUA

Sota vaatii järjestelyä jo ennen varsinaisen tilanteen alkua. Tästä johtui kai erilaisten varusesinesommitelmien tekeminen ennen sotajunaamme nousemista: Reppu selkään — reppu pyörään, kypärä reppuun, tankopakkaus reppuun — pakkaus irti... Alku aina hankalaa.

Mäntyharju oli asema, josta juna ei enää suostunut jatkamaan matkaa, ja meidän oli jätettävä jo rakkaaksi käynyt koppimme, joka jäi pyörilleen odottamaan sodan päättymistä ja henkiin jääneitä. Kun olimme purkaneet kaluston ohjesääntöjen mukaisesti, rupesi maantiekkin näyttämään houkuttelevalta. Poljimme kohti Suurta Sotaa.

Matkan joutumisen huomasi oikeastaan vain istumalihasten asteittaisesta kipeytymisestä. Viitisenkymmentä kilometriä ajettuamme leiriydyimme ja vietimme sunnuntai-iltapäivän ja -illan rauhassa, läheisyydessä kun kuulemma oli tanssilava ja mestareillamme nahkapohjat. Menestys taisi olla heikonpuoleinen, koska matka jatkui jo yöllä klo 02.00.

Ohitimme meihin ystävällisesti suhtautuvia tykistöpatteereita, joiden miehistö nukkui kaikessa rauhassa, ja kauteiden karvas tunne pyrki jäytämään mieliämme, niin reippaita jääkäreitä kuin olimmekin, siis askelta muita SA:n miehiä ylempänä — niin, kaikkea sitä saattaakin väsyneenä ajatella.

Polkupyörä on jokapaikan kulkuneuvo ja kaiken lisäksi kevyt työntää. Nämä kaksi seikkaa tulivat hyvin esiin kun saavuimme seudulle, jossa mäki oli mäen vieressä, ja kaikki nuo lukematomat mäet tuntuivat olevan ylämäkiä. Kun sitten ajan- ja paikantaju oli täysin kadonnut, tuli pysähtymismerkki, ja oppilaat valuivat yksi toisensa jälkeen maan tasoon puolukanvarpujen sekaan. Oli se ihanaa. Mutta oli ennenaikaista kuvitella sitä levoksi, sillä pysähdys oli vain tyyntä myrskyn edellä. Joku oli löytänyt kartalta »tien», jota pitkin

saattoi päästä etenemään nopeasti vihollisen selustaan.

JP 40:n värvätyt tunnustelijat Rantanen ja Nykänen saivat kosketuksen viholliseen ja jo hieman röyhkeäksi käynyt etenemisemme päättyi kaikkien mieliksi. Alkoi julmettu vedenetsintä läheisen suon ojista, joissa pikku asukit mielellään hivuttautuivat pakin sisään. Mutta sehän oli vain maallista ja olihan meillä paljon tärkeämpi tehtävä: tuhota vihollinen kaistaltamme viimeiseen mieheen. Tosin vihollisen sissit juosta vilistivät nuotioittemme ympärillä ilman, että kahvinkeittopuuhissa olevat jääkärime vaivautuivat ottamaan heitä vangiksi. Tilanteen muodostuminen uhkaavaksi kävi hetki hetkeltä ilmeisemmäksi, sillä kiivaat laukaustenvaihdot ympärillämme kertoivat vihollisen aikovan motittaa meidät. Jotakin oli tehtävä ja pian — vetäydyimme ruokallemaan ja juonia punomaan.

Illan kallistuessa yöksi tapahtui meidän varsinainen näyttämölle astumisemme. Pataljoonamme tarkoitus oli suorittaa vesistönylitys syöksyvenein vastustajan sivustaan ja iskeä kiila sen puolustukseen sekä olla muutenkin »okana vihollisen lihassa». Rantauduimme kaikessa rauhassa, mutta kun me ensimmäisessä tavoitteessamme käydyn kiivaan viittoilun jälkeen suoriuduimme jatkotehtävään, josta tuli tosi korpivaelusun ilman mitään vakaata suuntaa, niin jopahan alkoi hien mukana virrata karmeita sukkeluuksia — lähinnä kuitenkin kutsuimme paholaista kantamaan pyöriämme. Mutta kestimme me muutenkin, eikä tuntunut missään.

Sota on onnen kauppa, jossa omat voimat eivät aina riitä tuomaan toivotua tulosta, jos Korkeat Voimat ovat epäsuosiollisia. Tämän sai II joukkueemme surukseen kokea. Asetelma oli seuraava: Vihollisia nuotion ympärillä kahvinkeitossa, vieressä it-tykki suojukset päällä. II joukkue väijyksissä vihollisen

Opp. Haapanen

ympärillä, keltaisten erotuomari. Viholliset yllätetään osastotulella, erotuomari-kapteeni tulee omiemme luo: Katsokaa mikä tuolla on — it-tykki, Hispano Sui-za, ampuu 650 ls/min, olette kuolleita. Itkekö vai nauraa?

Hyökkäys jatkui, juoksimme avorivissä päin vihollista, joka peräytyi koko lohkolla. Komentojoukkueemme saavutti rintaman poikki kulkevan tien ja avasi kiväärikaliberisten aseiden tulen kohti oikealta tulevaa keltaisten tunnuksin varustettua maastoautoa. Auto oysähtyi ja kuljettajan vierellä istunut mies hypäsi kyydistä aikoen metsään — ja joutui kuolleiden kirjoihin. Kotvan kuluttua vainaja tunnistettiin vihollispataljoonan komentajaksi. Rauha hänen sielulle.

Mutta jääkärien tehtävänä ei ole juhlia saavutettuja voittoja vaan toimia. Niinpä huomasimme seuraavana yönä kulkevamme kohti hämärää taivaanranta, jos sitä kukaan enää huomasi olevankaan. Sillä kun tuli hetkenkin pysähdys, niin aseveljet lysähtivät maahan kuin lankavyyhti, eivätkä johtajatkaan tahtoneet irtautua maasta kun lähdön hetki taas tuli. Mutta hoipertelu on myös liikkumismuoto, eikä ollenkaan niin epätavallinen. Saavuimme kauniiseen niemeen ja aurinko paistoi...

Hälytys, ja no niin mitä sitten. Vihollinen oli linnoittautunut kapean Siikakosken taa. Tehtävämme oli tykistökeskityksen jälkeen ylittää tuo koski. Kun hyökkäyksen aika tuli, meni kaikki hyvin, kunnes vesi tuli vastaan. Kuolimme kaikki vesirajaan ja palailimme alla päin pahoilla mielin kuuntelemaan kaunista puhetta, jossa selitettiin, miksi emme kyenneet läpimurtoon. Kävimme teltaan torkkumaan ja varauduimme seuraavaan koukkaukseen. Nukuimme toinen silmä ummessa ja toinen raollaan sekä jalat koukussa kuten kunnan jääkärin tuleekin. Kello 03.00 tuli tieto, että sota on ohi... ihanaa...

maximissa huippu on

puoli hetkeä pulinaa

maa eilen hikinen

sittenkin:

kanerva suussa kuivaa

räjähti sana.

onnellinen voi fiba

varpaat

sinisiä kynnet

aamunkoitteessa kosteus

syvällä huumori sairas;

huomio! totesimme

aurinko põlisee taakse

poistun

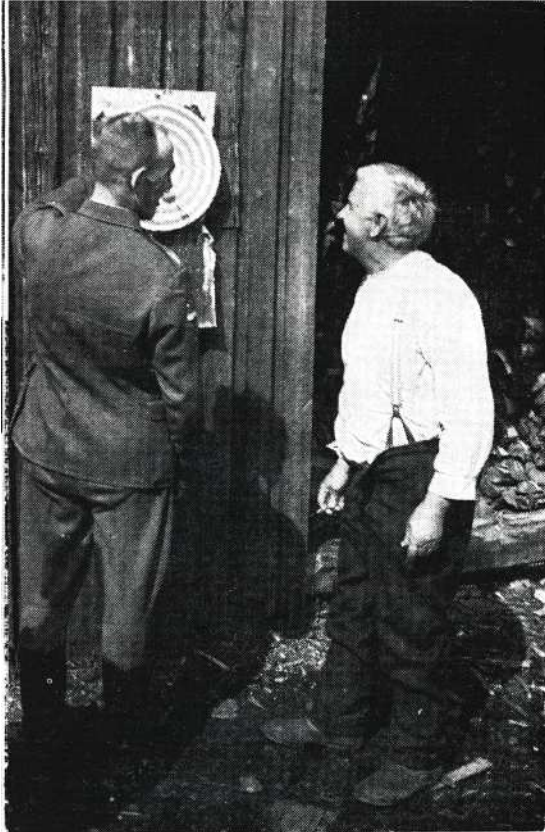
mikä minnekin.

aseet kekoon

— — — —

ystävä oletko nähnyt

pakkiani?

KURSSI IN CORPORE

OTETTIIN JA ANNETTIIN

POSKIA

ei niin hentoa oksaa...

Kurssi 49 alkaa olla jo vanhuudenvelto. Luojan kiitos, onhan aikakin kallistaa rasittuneet raajat ansaittuun lepoon. Jokaisen aamun vilске, keskipäivän pölypilvet, iltaiset työ- ja siivouspalvelut ja öiset lentopetit ja suihkutukset ovat antaneet meille kasottain unohtumattomia elämyksiä. Elämästämme on mieliinpainuva ja vaiheikas jakso ohi, olemme rakkaiden kouluttajien ja apukouluttajien valvovien silmien alla, hellässä ja epätsekkäässä hoivassa varttuneet... niin, todennäköisesti miehiksi.

Hyvin ajetun partansa suojassa naureskelevat jääkärit näkivät 95 oppilaanpoikasen juoksevan runollisen kauniina huhtikuun 8. päivän aamuna valtavat, vähemmän runolliset nytyt selässään rakennukseen, jossa sijaitsee »Suomen ainoa aliupseerikoulu» — muut ovat keinoemomme mukaan pahaisia lastentarhoja.

Päivittäisissä puhissamme opimme nopeasti tuntemaan ja rakastamaan alati mukana ja ahkerassa käytössä olevia lelujamme, joista varsinkin »Emma» ja »häkäpärstä» tulivat meille erikoisen läheisiksi. Liikituksen kyyneleet silmissämme muistelemme Höytiäisen veden ja lumisohjon peittämää jäälakeutta, joka oli paras mahdollinen eri etenemismuotojen harjoittelupaikka. Naamioituminen sujui luonnostaan, sillä jäällä näkyi vain joukko eri suuntiin aavemaisesti liikkuvia reppuja.

Aamujen kaatuessa siirtyi toimintamme luonnonkarulle Jaamankankaalle, jota ilkeät kielet väittävät mäntyjen ja puolukanvarpujen peittämäksi Saharaksi. Paikka on muuten ainoalaatuinen maailmassa sikäli, että sinne hyökkää vähän väliä valtavia vihollislaumoja, mutta ne torjutaan aina ällistytävän pienillä puolustusjoukoilla ja mitättömällä patruunankulutuksella. Jaamankangas on unohtumaton elämys, varsinkin lumipeitteisenä. Siellä on mahdollonta ottaa viittä askelta putoamatta nenäänsä myöten johonkin niistä n+1 poterosta, jotka salaperäisellä tavalla ovat ilmestyneet mitä odottamattomampiin paikkoihin.

Sairaalaus on paikka, joka on todella nimensä veroinen. Lukemattomat työtävuo-rotta-tyypit ovat koettaneet kuivattella sitä kaivamalla epälukuisia ojametrejä ristiin rastiin, mutta ilkeämieliset väittävät silti, että sen uumeniin sopisi mainiosti kohtalainen suurvalta-armeija — seikka, joka strategien olisi Jaamankankaan puolustus suunnitelmia laadittaessa syytä ottaa vakavasti huomioon.

Tukikohtana hiekkalaatikossamme eli »vihreässä helvetissä» — rakkaalla lapsella kun on monta nimeä — oli varsinainen koulurakennus, josta väapeli Harju tyytyi ylimalkaisesti toteamaan, että »en ole ennenkään p:ssa elänyt, en-

kä sitä aio tehdä nytkään», ja kokemuksesta voin sanoa, että hän seisojansensa takana. Mikä olisikaan ollut hauskeempaa kuin vetää hiljaisuuden jälkeen työpuku päälleen ja alkaa puhdistaa kerrosta, joka ilmeisesti oli pelkkää käytävää. Erikoisen kunnostautuneet oppilaat saivat jynssättäväkseen WC:ssä sijaitsevan V8-meridieselini, joka varsinkin siivouspalvelun aikana oli tehokkaassa käytössä.

Heti kurssin alussa tarttuivat ylienergiset kouluttajamme hartiaivoimin käsiksi urakkaansa tehdä meistä mallikelpoisia sotilaita. Tst-koulutuksesamme alkoi vilahdella sellaisia käsitteitä kuin »ruhtinaallinen tauko», jonka aikana kerkesi polttaa vajaat puoli Bostonia. Joskus saimme leikkiä mukavaa maahan-ylös-syöksyyn-mars-mars-maahanleikkiä, jonka sotilaallisuudesta vastasi kers. Norismaa »vanhoine partio»pilleineen. Lähistöllä olleet näkivät ydinpommin räjähdystä muistuttavan pölypilven nousevan paikalta, joten ks-naamareiden käyttöön oli kai olemassa myös pätevä aihe. Tiljannetta sopi hyvin kuvaamaan lausahdus: »Tää se luteita rassaa...» Kun tst:ssä tuli puhe II joukkueen hengestä tai koulun sisäjärjestyksestä, alkoivat heikkohermoisimmat meistä avalla kaasunaamarikotelon läppää... Opimme myös, että oppilas katoaa ilmasuojaan vaikka puo-

Opp. Aro

lukanlehden alle. Ahdasta ehkä, mutta kodikasta.

Iloista vaihtelua saimme pyöräretkistä, joilla ihailimme Karjalan kaunista luontoa. Heinävaara ja Kolvanan Uuro lukeutuvat rakkaimpiin muistoihimme. Tutustuimme Suomen kestokiharaisimpiin teihin, hengitimme havun ja pihkan tuoksua sekä maantien pölyä.

Tst-päivien lomassa terästimme itseämme pienillä pp-sulkeisilla, joiden jälkeen ympäristön peitti paksu kerros pölyä ja irtisingonneita pyöränkappaleita. Mekaanikkomme eivät olleet oikein ihastuneita ripeyteemme, sillä he saivat aina reilun kolmanneksen kurssin pyöristä korjattavikseen tunnin sulkeisen jälkeen. »Mutta heikkouttaanhan ne...» Sama nurjamielinen suhtautuminen tuli osaksemme aseksittelykokeiden jälkeen asekorjaamolla.

Aivan kurssin alkuvaiheessa valittiin »joukko edustavia ja kehittyneitä persoonallisuuksia» oppilaskunnan toimihenkilöiksi. Pian saatiin huomata, että kokoon olikin saatu varsin edustava ja monipuolinen kokoelma lintsareita, jotka kaiken lisäksi pitivät koko kurssia kauhun vallassa. Kukaan ei voinut olla varma, hyppäsikö illalla lento- vai vesipetiin, oliko jalkapohjat aamulla maalattu sinisellä vai punaisella. Katsellessaan kuivaushuoneeseen ripustettuja vuodevaatteita oppilaat puntaroivat mieles-

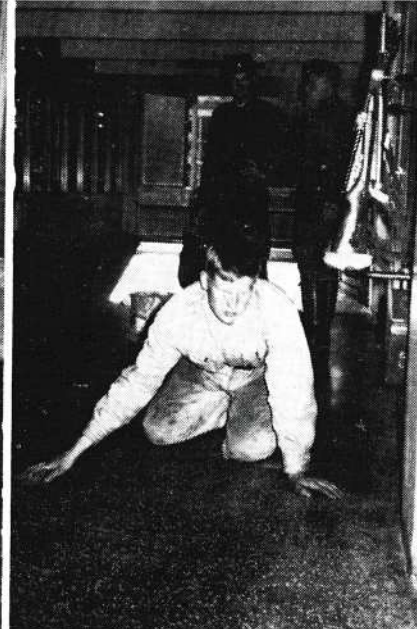
sään, ketkä kaikki olivat yöllä olleet listan mukaisesti vuorossa.

Apukouluttajamme jäivät toisinaan epätietoisiksi, olisiko parempi itkeä vai ko nauraa, kun suurmestari Rantanen ilmoitti tarvitsevansa siivoukseen tarcoitetun joukon omiin tarpeisiinsa tai kun vapaaehtoisen orjatyövoiman otto-tilaisuudessa kuultiin: »Herra alikersantti, vaikka niin mielelläni puhdistaisinkin nuo viisi Maximia, on lehtitoimikunnalla kuitenkin erittäin tärkeä kokous juuri tänä iltana...» Kun muu kurssi poistui ilahduttavan yksimielisesti »vapaaehtoiisiin» turvetoihin, jäivät »oppilaskunnan pamput» miettimään seuraavan yön toimiaan. Ihme kyllä kykenimme pahoista ennako-odotuksista huolimatta luovuttamaan merkittävän osan ylimääräisestä energiastamme asialliseenkin työskentelyyn.

Kaikki tämä jännittävä ja ihmeellinen on nyt peruuttamattomasti ohi. Syvä huokaus pusertuu rinnastamme, kun joudumme luovuttamaan pois valkoiset nauhat hihoistamme, rakkaat riekkopukumme, joihin rumba-vyöt ovat uurtaneet lähtemättömät jälkensä, ja monet muut esineet, Emmankin, jotka viikkojen varrella ovat käyneet meille niin rakkaiksi; syvä huokaus, joka ilmentää kaipuutamme kouluun ja ehkä joillakin — syvää helpotusta.

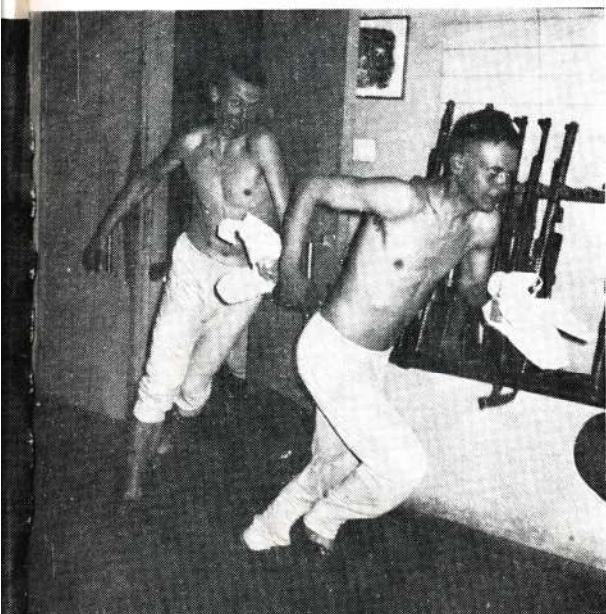
Ohipa ois!

on hetkiä ihmisen elämässä

Ehkä näinä 330:nä päivänä tulen saamaan jotakin. Ehkä menetän paljon, mutta tilalle tulen saamaan kärsivällisyyttä, terävyyttä, auktoriteettia ja karskiutta.

Tällä hetkellä kuitenkin tuntuu, että olen menettänyt valoisaa, ystävällisen katsovukseni ja elämäniloni, mutta ehkä se johtuu vain kovasta väsymyksestä.

Yksi asia on kuitenkin varma: kukaan ei ole tullut intistä samanlaisena kuin sinne meni. Muutokset ovat varmasti olleet enimmäkseen positiivisia, joten älä sinä sure: ehkä saat paremman miehen takaisin kuin minkä esivallalle lainaksi annoit 15. 2. 63. Kova kuri, monet rasitukset ja lomien niukkuus kasvattavat ihmistä kestävämpään elämään ristiaallokossa. Ne opettavat alistumaan, niin kurlalta ja tarpeettomalta kuin se ehkä tuntuukin. Osaamme antaa arvoa omalle tahdollemme, ajattelullemme ja yksityiselämällemme.

Entä jos ajattelemme näitä 330:tä aamua isänmaalliselta kannalta? Ehkä tuntuu siltä, ettei Suomella sotatilan sattuessa olisi mitään sanomista. Olemmehan puolueeton maa. Miksi emme tulisi toimeen ilman SA:ta? Mutta puolueettomankin maan on oltava vahva, jotta se pystyisi säilyttämään ihanteensa, ja vaikka sota olisikin toivottoman tuntuinen... onhan suomalaisella sivilisella taistelijalla vankka perinne. Niiden maineen ei saa antaa sammua.

Ehkä vaikutat mielestäsi militaristituneelta, mutta asialla on aina monta särmää, joita kaikkia on tarkasteltava, jotta pystyisi muodostamaan oikean kuvan itselleen.

Voit uskoa, että elämä tuntuu katkealta: onhan välillämme satoja kilometrejä ja, kuten olet huomannut, täältä on erittäin hankala saada lomia. Kuitenkin olen aina mukana. Seuraan sinua hengessäni kaikkialle. Sinä liikut rakkaassa Helsingissä, tutuilla kaduilla, tutujen kasvojen parissa, minä taas jylhällä Karjalan vaaroilla, outojen ihmisten keskuudessa. Tiedän, että ikävöit minua, mutta varmasti minä ikävöin sinua vielä enemmän. Sinullahan on sentään kotikenttä.

Kaminan hohto on himmentynyt, aamu koittanut. Lisään vielä yhden halon kaminaan, vaikka luulenkin, että kohta lähemme taas. On kaunis, aurinkoinen aamu. Lintujen laulua, puron solinaa, tuulen huminaa puiden latvoissa — ja edessä pitkä ja raskas taival. Toisaalta niin romanttista ja toisaalta taas arkipäiväisen harmaata.

Muistatko, kuinka hauskaa meillä oli viimeksi lomalla käydessäni? Teimme kaikenlaista hauskaa ja muistamisen arvoista. Kerkisimme olla 21 kallista tuntia yhdessä. Kävimme teatterissa ja ulkona syömässä, ajelimme tuttuja katuja vielä pikkutunneillakin. Kaupunki nukui, ja kuitenkin sen valtimo sykki elämää vahvasti ja vakaasti. Oli juuri satanut vettä, ensimmäisen kerran tänä vuonna, ja katukivet heijastivat punaista, sinistä, vihreätä ja keltaista neonvaloa.

Harvoin on Helsingin katuja ajellut niin onnellinen ihminen.

Ja kun lomani lähestyi loppuaan, aloit tulla murheellisiksi ja alakuloiseksi. Yritin lohduttaa Sinua ja Sinäkin minua. Muistan kuinka lentokentällä vilkutit minulle vielä koneen jyristessä peruuttamattomasti pitkin kiitorataa. Muistan vielä silmäsi, pienten arkojen kyynelien somistamat silmäsi. Voi!

Kun sitten palasin tänne KarJP:aan, oli heti samana yönä valmistautuminen näihin sotaharjoituksiin. Usko pois: oli ankeata.

Nyt on syvä, karu metsä edessä. Omalla tavallaan sekini on kaunis, ja ehdoton hiljaisuus ja rauha lumoaavat rauhattoman soturinkin, mutta kaipaan kuitenkin...

Kohta on tämäkin sota historiaa. Anon taas pian lomaa. Sanon vain, että anon, olet kai tottunut siihen, että joka lauseessa on ehkä, mahdollisesti, luultavasti, toivottavasti tai joku muu yhtä epävarmaa ilmaisu. Kaikki on niin epävarmaa. Jos jotakin suunnittelee, tapahtuu tietysti aivan päinvastoin. Mutta pidetään peukkuja pystyssä. Eihän sitä koskaan tiedä, vaikka sattuisi onnistumaankin.

Ulkoa kuuluu jo melua. Herätys ja valmistautuminen! Unisia kasvoja nousee teltan hämärästä. Refleksinomaisesti jalkarähti jalkaan, sitten saapas, kamppeet kasaan ja teltta pussiin. Minunkin täytyy heittää reppu, releet ja ase selkään ja lähteä taas pakartelemaan — joten kirjoittamiin ja toivottavasti pikaisiin näkemiin oma...

Muistathan kirjoittaa!

your mike

DEAR!

Istun hämärässä teltassa punakylkisenä hehkuvan kaminan edessä ja kuuntelen kuorsausta ja lintujen viserrystä. On aamu ja aurinko on juuri nousemassa. Teltan oviaukosta tunkeutuu aamu-uuvan kostea koura, mutta täällä sisällä on lämmintä.

Kaminan ääressä on kaksitoista paria ryppyisiä, pölyisiä saappaita ja siellä täällä näkyy kirjavana häämöttäviä jalkarättejä.

Juuri äsken lisäksi kuivan koivuhalon kaminaan. Siellä se nyt palaa humisten ja luo väsyneille sankareille lämpöä ja minulle sen verran valoa kuin tarvitsenkin.

Olemme oppineet tyytymään vähään. Eilen poljimme ja työnsimme pyöriämme, koukkasimme ja hyökkäsimme: taistelut menivät hyvin. Ruokaa emme tosin saaneet ja ne, joilla oli siviili-ruokia ovat joutuneet tuntemaan ystävyyden velvoitukset.

Apaattisena, väsyneenä purnaamiseenkin, koukkasi pitkä avojonomme. Välillä jokunen juoksuaskel: Emman jalusta kilisi ja pyörä seurasi kolisten kaikkialle.

Kuljimme valokuvauksellisen kauniiden korpien halki. Luonnon kauneuden jaksoin vain todeta. En jaksanut ihailia sitä, eikä varmasti kukaan muukaan. Usvainen notko, korkea, kippuramanttyjä kasvava vaara, yksinäinen, lumensa juuri lunout metsälampi: satumaisen kaunista ja karua.

Toimin taistelulähettinä: juoksentelin eri joukkueiden välillä ja välitin käskyjä ja sanomia. Putosin kahdesti vyötäisiäni myöten puron. Olin liian väsynyt edes pälelläkseni.

Pakotin veltot jalkani astumaan eteenpäin. Eivät kai ne olisi totelleetkaan, jollen olisi uskotellut niille, että olemme menossa kohti Helsinkiä, Sinua. Muistin kaikki ne onnelliset hetket, jotka olen kanssasi viime vuosien aikana viettänyt. Tämän vuoden tulemme muistamaan ikävän, kaipauksen ja karsimättömän odotuksen vuotena.

»Aloksella ei ole koskaan vapaa-aikaa». Tässä toteamuksessa on toinen puoli totta, toinen mokoma leikkiä. Jokainen meistä varmaankin muistaa alokasajan kiireet. Tuntui mahdottomalta ajatella, että aikaa yleensä riittäisi muuhun kuin pinkan tekoon, varusteiden huoltoon ym. sopivaan palvelukseen. Mutta näillä kiireillä on tietty tarkoitus. Alokasaikana kouluttajien tehtävänä on iskostaa koulutettavien mieliin eräitä sotilaselämän perusasioita, jotka pitemmälle mentäessä tulisi hallita. Niitä harjoitellaan aina ja kaikissa tilanteissa. Aikaa myöten tuollaisten jokapäiväisten asioiden tulisi rutinoitua. Onko niin tapahtunut, siinä suhteessa jokainen menköön itseensä. Alokasaika on täynnä kiireitä, mutta siitä huolimatta aloksikin löytää omat vapaahetkensä, jolloin voi omistautua harrastuksilleen. Jos tuntee olevansa erikoistunut tietylle alalle, löytyy yksiköstä yleensä myötämielisyyttä ja sen mukana harrastusmahdollisuuksia enemmän.

Koulutuskaudella asevelvollinen huomaa vapaa-ajan lisääntyneen melkoisesti. Silloin riippuu jokaisesta itsestään, mihin suuntaa harrastuksensa. Suuri vaara on vaipua yleiseen välinpitämättömyyteen. Maa-ilmänmenosta ei tiedetä mitään, ruumiilliset harrastukset eivät kiinnosta, ollaan vain, toisin sanoen velttous on vallalla. Väittäisinkin, että edellä kuvaamaani vapaa-ajan viettoa on hämmästyttävän paljon. Onko asevelvollisesta tullut henkisesti aivan kuollut olio? Siinä kysymys, jonka tulisi herättää keskustelua. Lomailtoja ja keveämpiä huveja odotetaan innokkaasti sotilaskodin kirjaston ja hiljaisen huoneen seisoessa melkein tyhjänä. Joskus löytyy virkeämpi sielu, joka yrittää herättää henkiin esim. raamatupiirin tai keskustelukerhon. Mutta ei aikaakaan, kun saa huomata olevansa melkein yksin. Syitä edellämainittuun tilanteeseen on tietenkin paljon. Suuresta joukosta on vaikea erottautua. Yleinen mielipide on liian voimakas ja vallalla on ns. »päivä kerrallaan»-henki. Asevelvollis-

suusaikaa ei käsitetä minkäänlaisena kokonaisuutena. Aamuja lasketaan ahkerasti ja näin koko ajasta muodostuu useille jopa piinallinen sarja tilanteita ja tapahtumia.

Viime vuosina televisio on löytänyt tiensä kasarmeihin. Se tuntuukin herättävän suurta kiinnostusta varusmiesten keskuudessa. Myöntää täytyy, että televisio on osaltaan tuonut jonkinlaisen osaratkaisun vapaa-ajan ongelmaan. Sen varjopuoli on yleismaailmallinen: Tuijottammeko sitä liikaa ja tunnustaudummeko ns. televisio-ihmisten suureen lahkoon?

Kouluttajien tulisi kannustaa enemmän asevelvollisten harrastuksia. Ruumiillisten harrastusten suhteen asiat ovat melko hyvin. Mutta mentäessä henkisimmille aloille loppuu useinkin ohjaus ja ymmärtämys. En tiedä, mikä on virallisten piirien käsitys asiasta, mutta luulisin, että asiasta innostuneen esimiehen johtama kirjallisuus — tms. kerho saisi varmaankin melkoisesti kannatusta varusmiesten keskuudessa.

Koulutuksen loppupuolella tilanne on pahin. Aikaa on paljon, ei tiedä mitä tekisi, sanovat vanhat masit. Mikä aloksista tuntui unelmalta on nyt totta. Moni tekee hyviä päätöksiä: Minä tulen opiskelemaan, harrastamaan kirjallisuutta, kieliä ja kaikkea hyödyllistä sitten kun minulla on aikaa. Mutta niin jäävät kauniit ajatukset suurimmaksi osaksi toteuttamatta. Siviili on lähellä, enää ei pysty keskittymään muuhun kuin »Länensarjoihin ja vastaaviin hengentuotteisiin.

Näin kuluu valitettavan usein asevelvollisuus aika jonkinlaiseen »antaa-mennä»-tyyliin. En väheksy sitä, mitä me täällä opimme. Sehän on jokaisen suomalaisen miehen eräänlainen henkinen perusta. Moni tuntee kasvaneensa ja astuneensa ulos lättähatun kengistä. Mutta vapaa-aikoihin mentäessä voisi hyödyllisempiäkin käyttötapoja löytyä. Aamutilanteen näyttäessä nolaa voisi aikansa hyvin käyttäneenä sanoa: »Nyt olen suorittanut asevelvollisuuteni».

Oppilas Fagerlundin puhe alokkaille 19. 6. 1963

Hieman yli 4 kuukautta sitten, tarkasti sanottuna helmikuun 15 p. olin aivan samassa asemassa kuin te tänne tullessanne. Tunteeni ailahtelivat voimakkaasti, kuten teillä nyt. Silloin yritin ne peittää, mutta tuskin siinä onnistuin, koskapa kukaan muukaan ei onnistunut.

Teidänkin kasvoiltanne voisin yrittää tunteenne lukea. Veikataanpa.

Teitä jännittää, jopa hirvittää. Asia on ymmärrettävissä. Evästivähän kaikenkokeneet ystävät niin teidät kuin meidänkin lukuisilla erilaisilla mutta yllättävän yksisisältöisillä tositariinoilla siitä, mitä tuleman pitää.

Myös luulen kasvoiltanne lukevani jostain voimakkaampien tunteiden alta esiin orastelevan toivorikkaan uteliaisuuden tunteen. Mahtoivatko nuo niin vakuuttavat tarinat sittenkään olla aivan tosia. Jospa niitä sentään oli väritetty. Mitä todella tulee tapahtumaan. Voin kertoa teille, te saatte vastauksen äännettömään kysymykseenne.

Olette nimittäin tulleet paikkaan, jossa aika on tarkoitettu käytettäväksi, eikä tuhlettavaksi, ja onhan selvää, että mitä paljon käytetään, se pian kuluu. Siis myös aikanne täällä. Ennenkuin huomauttekaan, on teillä kokemuksia ja elämyksiä niin paljon, että ystävien tarinat tulevat varmasti tarkistetuiksi.

On myös mahdollista, että jollain teistä on ennakkokäsitysten ohella myös tuollaisten kertomusten aikaansaamia ennakkoluuloja, mutta ne katoavat pian. Samoin käy kaikille turhille luuloille, sillä mikäli ne eivät itsestään karsiudu, ne karsitaan. Täällä nimittäin yleensä-kään ei luulla mitään, täällä tiedetään ja jos ei tiedetä, otetaan asiasta selvää.

Kuitenkaan teidän ei pidä pelästyä, vaikka ette heti kaikkea tiedäkään.

Voin vakuuttaa, että kaikki mitä teidän täällä tulee tietää, opetetaan teille ja opetetaan hyvin. Olette nyt ehkä ainoan kerran elämänne aikana tilanteessa, jossa teidän ei tarvitse teeskennellä tietäväisempiä kuin olette. Täällä varmasti tiedetään, että te ette mitään tiedä. Olettehan olleet täällä vasta 4 päivää.

Tulette huomaamaan, että kaikissa muissakin suhteissa saatte olla aivan luonnollisia. Täällä te löydätte oman oikean, luonnonluoman itsenne. Sydän on jo paikallaan, uskon ja useimmilla pää, leppu löytyy vähitellen. Ensín te löydätte kätenne ja jalkanne, sitten koko muun ruumiinne. Kenties ne löytyvät kasarmien pihoilta sulkeisjärjestystä harjoittellessanne, kenties jostain Makkaraharjun tai Sairaalasuoien tienoilta soraan tai suonsilmään kätkeytyneinä, mutta ne löytyvät. Aluksi ne tuntuvat teistä hankalilta, mutta viimein te opitte sijoittamaan ne paikoilleen ja liikuttamaan niitä. Sanalla sanoen, te opitte käyttämään niitä.

Kokemuksesta voin kertoa, että tämän kaiken oppiminen tulee olemaan vaivalloista. Jäsenenne rasittuvat, ne kipeytyvät, päätäkin särkee ja silmissä sumenee. Mieli on joskus hyvinkin mustana.

Voin kuitenkin lohduttaa. Tuo kaikki on hetken heikkoutta, ja heikkouden te täällä opitte voittamaan.

Kun te kaiken tämän olette oppineet, olette voiton puolella. Silloin teistä on tullut sotilaita. Silloin tajuatte myös, miksi armeijaa sanotaan miesten kouluksi.

Lopuksi haluan vanhempien varusmiesten edustajana lausua teidät tervetulleiksi joukkoomme ja toivottaa hyvää menestystä palveluksessanne. Muistakaa, alokkaat, nimi KARJALAN JÄÄKÄRI-PATALJOONA velvoittaa.

TULIN AJATELLEEKSI

Opp. Vainio

Sotilaat järjestäytyivät päivän viimeisen kerran komppanian käytävälle. Päivystäjä valmistautui suorittamaan iltahartauden. Oli alokkaan ensimmäinen kosketus uskontoon armeijassa. Iltahartaus suoritettiin tavalliseen tapaan: virrensäkeistö, rukous ja jälleen säkeistö. Iltatoimet alkoivat välittömästi, alokas totesi vain hartauden lyhyden; ei turhaa seisoskelemista. Kaipasiko joku jotain?

Miksi sisällytetään ulkonnollista kasvatusohjelmaan? Eikö riitä, että sotilas opetetaan uskomaan itseensä ja aseeseensa? Johtuuko se siitä, että Suomessa valtiokirkko vaatii omansa kaikesta opetustyöhön käytettävästä ajasta? Vedotaanko kenties ns uskonsodista alkunsa juontaneihin perinteisiin? Vai voidaan kenties luottaa siihen, että nykyaikainenkin ihminen jossain sisimmässään tuntee tarvetta, jonka vain uskonto voi tyydyttää? Käsittääkseni voidaan, ainakin suuren enemmistön suhteen, ja miksi sotilas tekisi poikkeuksen. Varusmiehiä tuskin voidaan verrata

menneiden aikojen raakoihin sotilaisiin, joilta veriset taistelut olivat tuhonneet viimeisenkin omantunnon hivenen. Ei, varusmiehet ovat joukko nuoria vastaanottavaisimmassa ikäkaudessaan. Miksi siis iltahartauksia pidetään yhdentekevinä tai suorastaan pakollisina ja ikävinä tuokioina. Suurin syy tähän on niiden kaavamaisuus. Niihin ei edes yritetä saada sisältöä, harvoin edes virttä vaihdetaan. On ikävyyttävää veisata neljä kertaa viikossa sama virsi ja kuulla sama rukous, joka on tyypistetty mahdollisimman lyhyeksi: Herra siunaa varusmiehen uni. Jos ei ole muuta sanottavaa, on parempi, ettei iltahartauksia pidetä ollenkaan. Mikäli ne tehtäisiin vapaaehtoisiksi, olisi osanotto niihin melkein olematon. Jos niiden taso nousisi, eivät ne tuntuisi ikäviltä, pakollisilta muodollisuuksilta.

Koska iltatoimet suoritetaan iltahartauden jälkeen, se on vain osa päivän palvelusta, ja hiljaisuuteen mennessä ovat mahdolliset ajatuksien aiheet jo unohtuneet. Jos hartaus pidettäisiin to-

della illan viime toimena, olisi mahdollista, että joku ajattelisikin kuulemaansa.

Armeija kouluttaa meitä henkisesti myös sotilaspastorin oppitunneilla. Varusmiespalvelustahan voidaan pitää suoranaisena jatkona aikaisemmalle kansanopetukselle. Normaalin koulunkäynnin ja armeijan välillä on kuitenkin kausi, jolloin useimmalla nuorella on suurimmat probleemansa. Hän voisi saada kysymyksiinsä luotettavat vastaukset juuri näillä tunneilla. Uskonnollisen tarpeen tyydyttämisen ohella voisi entistä enemmän keskustelemalla antaa nuorille jonkinlaista varmuutta. Koti, perheen perustaminen ja suhtautuminen toiseen sukupuoleen kiinnostavat. Suuressa nuorukaisjoukossa vallalla olevat mielipiteet sensijaan tuntuvat usein arveluttavilta. Antamalla nuorelle vastauksia saadaan hänen henkinen tasapainonsa varmistumaan ja hänestä on helpompi kasvattaa mies.

Oli tavanomaisen kylmä pakkaspäivä tammikuussa 1944, kun komppaniamme päällikkö — sittemmin edesmennyt — majuri M. tuli omakohtaisesti ilmoittamaan, että komppaniamme oli saanut päämajasta tehtäväkseen suorittaa kaukotiedustelun vihollisen alueelle. Tässä vaiheessa ei tehtävän tarkoitusta sen enempää kuin suuntaakaan suinkaan ilmoitettu sisseille, me jouduimme vain niinsanotuille »lihotusmuonille» kestääksemme tuon edessäolevan retken rasitukset. Eipä silti, meillä päämajan alaisilla joukoilla oli muutenkin »lihotusmuonat» verrattuna varsinaisiin rintamajoukkoihin. Noiden varustautumispäivien aikana meille jaettiin kaikki mahdolliset tarvikkeet edessäolevaa matkaa varten sekä suoritettiin tärkeiden varusteiden perusteellinen tarkistus, ettei mitään huolimattomuusuhkaa olisi olemassa.

Nyt oli siis toiminnan hetki. Kuuluin ensimmäiseen joukkueeseen enkä alunperin ollut lähtevien joukossa, arpa oli näet langennut toiselle joukkueelle. Mutta kuinka ollakaan, tuli erään »vihreän» vatsa kipeäksi — niinkuin kävi usealle lähtiessämme hyökkäämään Kannaksella kesällä 1941. Koska mies puuttui, ja kysyttiin vapaaehtoista, olin tietenkin valmis lähtemään mukaan. Olinhan tullut vapaaehtoisena, olin vanhin sotilaana ja jo valmiiksi ruudin mustaama. Sitten vain rivakasti toimeksi ja varusteet kuntoon. Niin oli tuo 26 miestä käsittävä partio valmis herra majurin puhutteluun: »Pitkät laulut eivät ole kauniita eivätkä kauniit laulut pitkiä... muistakaa pojat, että sissi taistelee yksin ja kuolee yksin. Onnea matkallenne.»

Noustiin autoihin ja matka alkoi. Häkäkaasu veti, mutta silti matka katkesi nopeasti laulujen ja juttujen merkeissä. Yövyttyämme keskus K:ssa jatkoimme erääseen keskuskenttävartiioon, josta seuraavana aamuna lähdimme hiihtäen

etumaiselle vartiolle, jonne reppumme seurasivat hevosajoneuvoissa. Teenjuonin jälkeen alkoi varsinainen taival vihollisen alueelle. Oli kannettavaa: trotylia, sissikipinöitä, käsikranaatteja, latumiinoja, konepistooli, irtopatrunoita ja valmiiksi täytettyjä lippaita. Oli myös kaulanauhassa kannettava, vyöhön tai mokkaisen lumipuvun taskuun työnnetty Suomi-pistooli, sekä suomalaiselle sissille välttämättömät varusteet: puukko, pieni kirves ja irtonainen sahanterä. Varusteilla oli painoa yli 40 kiloa! Lisäksi oli irtosuksia, joita ei sentään tarvinnut kantaa, sillä vetelimme niitä vuorotellen. Ladunaukaisijan tehtävä oli rankka, vaikka heillä olikin kevyemmät reput ja vaihtoja suoritettiin vähän väliä.

Neljättä päivää erämaassa taivallettuamme jouduimme ylittämään vihollisen varmistusladun kohdassa, jossa oma latumme tuli selvästi havaittavaksi. Koska ei tullut toivomaamme lumisadetta, joka olisi peittänyt jälkemme, arvasimme, että vihollinen pian pääsisi peräämme. Hiihtelin jälkivarmistuksessa kun sain käskyn partiomme johtajalta, luutnantti K:lta asettaa vahvistettu latumiina sopivaksi katsomaani paikkaan. Ryhdyin toimeen ja asensin loivaan ylämäkeen niinsanotun penaalimiinan sekä lisäksi 600 g trotylia sen alle, jotta paukku varmasti kuuluisi kauemmaksi. Koska päivä oli jo ehtinyt puoleen, päätimme keittää kaurapuroa ja juoda kahvit. Meillä oli silloin jo panna »paahdotuoretta pannuun», niinkuin nykyisessä mainoskielessä sanotaan. — Taaksemme oli jäänyt noin 400 m suoaukea, jonka reunaan olin asentanut latumiinan. Olimme juuri ruokailleet ja luutnantti K., jonka pakkikaverina olin, oli ehtinyt naureskella, että aina sinä mokoma Hirvimestari poltat puuron pohjaan, kun tulosunnastamme kuului valtava jyräys. Sanoin K:lle, että ajatteleppas, miten etevä miinankätkijä sen-

tään olen. Siihen K. vastasi, että hyökkäysvaunujakos odotit tulevaksi, kun yrität räjäyttää kerralla puoli maailmaa. — Pitäähän sitä aina senverran olla puhtia panoksessa, että sukki katkeaa, vastasin. Emme kuitenkaan jääneet väittelemään miinoittamisen tekniikasta sen enempää kuin puuronkeiton hienouksistakaan, vaan olimme jo menossa. Teimme harhautusliikkeen takaisin pikku harjanteelle suon reunaan. Siinä sitten odottelimme, eikä aikaakaan, kun neljä vihollissoturia ryhtyi ylittämään suota. Erään sissimme konepistooli sattui laukeamaan liian aikaisin, ja suunnitelmamme ottaa noista neljästä ainakin yksi vangiksi epäonnistui. Kävikin niin, että heille tuli eri noutajat. Päätellen hirmuisesta tulesta, jonka jäljittäjämme aikaansaivat, oli heitä melkoisen suuri joukko. Nyt oli vihollinen eksytettävä kannoiltamme. Mutta he pysyivät sitkeästi perässämme eivätkä olleet niin vain eksytettävissä. Neljän vuorokauden aikana oli niin kiire, ettei ollut kunnolla aikaa kahvinkeittoonkaan. Suoritimme silti tehtävämme: kuuntelimme keskusteluja vihollisen puhelinlinjoilla, etsimme maastoon sijoitettuja kenttävartiota sekä seurasimme joukkojen keskityksiä.

Kun varsinainen tehtävämme oli pääpiirteissään suoritettu lähdimme pyrkimään kohti Kenttjärven kenttävartiota, joka oli lähin suomalaisten vahva asema. Olimme kuitenkin niin väsyneitä, että päätimme kaiken uhallakin perustaa siiliaseman ja levähtää edes hetki. Pystyimme leirin yöllä Keskikuitijärvellä. Asetimme neljä vartiota: uupuneimmat heti lepäämään ja virkeimmät vartiomaan. Vartiosta laavulle tulvani vaivuin heti horrokseen. Näin unissani alastomia naisia ja muistin erään tosi kaukopartiomiehen sanat, että jos näkee unta alastomista naisista, tietää se heti jyvälle joutumista... Niinpä kävikin, vähän vailla kuusi heinäpäivää kylmään todellisuuteen, kun

konepistoolien suihkut pyyhkivät laavukankaat yltämme. Olin varautunut nopeaan toimintaan ja pyrin pois kyteväen nuotiomme valopiiristä. Eräs edelläni syöksyvä sissi kaatui maahan yhtäkkiä. Havaitsin, että häntä oli satunut päähän, koska lumipuvun huppu alkoi punertua. Raahasin häntä kainalossani parisataa metriä huomattuani hänen olevan vielä hengissä. Luoti oli vain raapaissut päätä ja tainnutanut hänet hetkeksi. Annoin siinä kiireessä sissitoverilleni ensiavun, ja niin olimme valmiit toisten joukkoon. Kaksi meistä oli kuitenkin kaatunut kahakassa, ja olosuhteiden pakosta meidän täytyi jättää noiden nuorten sissiveljiemme ruumiit tuonne Keskikuittijärven saareen.

Nyt alkoi armoton taivallus kohti Kenttijärven vartiota. Eräs meistä oli saanut luodin läpi olkapäänsä ja lisäksi häneltä niinkuin monelta muultakin olivat sukset jääneet yöpymispaikalle. Annoin suksetni hänelle, koska olin selviytynyt vahingoittumattomana tuosta ryttäkästä ja muutenkin olin suhteellisen hyvässä kunnossa. Lähetimme neljä parasta hiihtäjäämme — joukossa maineikas hiihtokuninkaamme Sulo O. — edellä viemään viestiä partiomme tulosta ja pyytämään apuosastoa. Vihollinenkin oli varmaan kärsinyt tappioita käydyssä taistelussa, koska saimme taivaltaa melko rauhassa nuo jäljelläolevat viisikymmentä kilometriä, josta loppuosan turvallisuuden takasivat avuksemme lähetetyt 85 konetuliasein varustettua jääkäriä.

Tällainen oli ensimmäinen kaukopartiomatkeni, joka on luonnollisesti parhaiten säilynyt mielessäni. Pelonko vai uutuudenviehätyksen vuoksi? Vaikea sanoa. En ole kirjoittanut tätä osoittaakseni, että »kyllä me olimme eri poikia», vaan ainoastaan kertoakseni yhden ihmisen elämästä erään mieliinpainuneen tapahtuman. Tiedän ja uskon, että tämän päivän suomalainen sotilas on varmasti isiensä veroinen, enkä pane pahakseni, vaikka olisi parempikin.

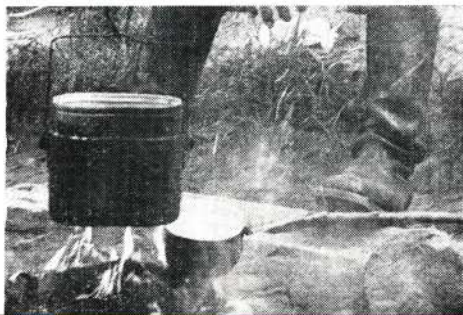
VAAPELIMME JA KIRJURIT

YLIVAAPELI HARJU
ALIK. LAPPALAINEN

VAAPELI KANKAINEN
ALIK. SUUTARI

I JOUKKUE

LUUTNANTTI KUMMUNMAKI
KERSANTTI LAMPELA
ALIKERSANTTI TIKKA

0 1 2 3 4 5 6
7 8 9 10 11 12 13

14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31

0 DEGTARJEV, EMMA 27 RAKASTETTU USSR
 1 ASIKAINEN, REIJO 43 YO HELSINKI
 2 BÖSTMAN, RALF 43 YO HELSINKI
 3 FIILIN, MIKAEL 43 MERKONOMI HELSINKI
 4 HAKKARAINEN, ESKO 43 OPISKELIJA TUUSNIEMI
 5 HEIKKILÄ, JUKKA 43 OPISKELIJA HELSINKI
 6 HILTUNEN, TEUVO 43 VARASTOM. KAJAANI
 7 HIRVONEN, AHTI 43 LATOJA PORVOO
 8 HOKKANEN, KARI 43 YO HELSINKI
 9 IKONEN, OLAVI 45 AUTONAPUM. JYVASKYLÄ
 10 IKONEN, ONNI 45 KIRVESMIES PANKAKOSKI
 11 KOISTINEN, JAAKKO 41 MAANVILJ. MAANINKA
 12 KOIVULA, YRJÖ 41 MAAT.TEKN. PIELISJARVI
 13 LAITINEN, AARNO 43 YO HELSINKI
 14 LEINONEN, MATTI 41 OPISKELIJA KAJAANI
 15 LEMMETTY, KELJO 43 OPISKELIJA HELSINKI

16 MARKUS, AHVO 43 ASENTAJA HELSINKI
 17 NYSTRÖM, ILKKA 43 MYYJÄ HELSINKI
 18 PEKKARINEN, SEPPO 43 MAANVILJ. MUURUVESI
 19 PUUMALAINEN, SEPPO 43 YO KONTIOLAHTI
 20 PYYKÖNEN, PEKKA 43 SAHATYÖM. LIEKSA
 21 RAATIKAINEN, AIMO 45 ASENTAJA KUOPIO
 22 RAHKO, TUOMO 44 OPISKELIJA OTANMÄKI
 23 RANNILA, SIMO 40 YO HELSINKI
 24 RAVANDER, LAURI 43 YO HELSINKI
 25 RAVEALA, MAURI 42 YO HELSINKI
 26 RIIHIMÄKI, VESA 43 YO HELSINKI
 27 RINTANEN, JUKKA 43 MEIJ.HARJ. KITEE
 28 SALONEN, OSMO 43 METSATYÖM. TOHMAJARVI
 29 SALONEN, TAPIO 43 OPISKELIJA TUUPOVAARA
 30 TURUNEN, SEPPO 43 PELTISEPPÄ JOENSUU
 31 VARIS, PERTTI 45 ERISTÄJÄ JYVASKYLÄ

1	2	3
4	5	6
7	8	9

II JOUKKUE

- 1 AILIO, ISMO 43 MERKONOMI HELSINKI
- 2 AIRAKSINEN, AHTI 43 MYYNTIMIES KUOPIO
- 3 ARKIO, SAKARI 43 YO HELSINKI
- 4 ARO, ESKO 43 YO HELSINKI
- 5 ILJO, SEPPO 44 KORJAUSMIES OUTOKUMPU
- 6 JUUTILAINEN, JUSSI 44 HARJOITTELIJA PIEKSAMAKI
- 7 JÄNTTI, JAAKKO 43 YO HELSINKI
- 8 KAARTINEN, PENTTI 45 OPISKELIJA VARKAUS
- 9 KOIVULEHTO, JUHA 43 OPISKELIJA KAJAANI
- 10 KOSKI, REIJO 43 MERKONOMI KUOPIO
- 11 KORTELAINEN, VOITTO 43 METSÄTYÖM. LIPINLAHTI
- 12 KAMARAINEN, ERKKI 44 VALAJA SUONENJOKI
- 13 LARKKONEN, REINO 43 RAK.TYÖMIES JOKIKYLÄ
- 14 LEHIKONEN, JORMA 45 OPISKELIJA JYVÄSKYLÄ
- 15 MEURONEN, VEIKKO 43 LIIKEAPUL. KAJAANI
- 16 MIINALAINEN, MATTI 45 MAANVILJ. TOHMAJARVI

- 17 MIKKONEN, OIVA 43 RASVARI LIEKSA
- 18 MAKELÄ, PAAVO 45 OPISKELIJA LIEKSA
- 19 NEPOLA, KARI 43 YO HELSINKI
- 20 NUUTINEN, HEIKKI 43 HITSAAJA ENO
- 21 NYKÄNEN, OSSI 43 MAANVILJ. JUANKOSKI
- 22 PARTANEN, JOUKO 44 METSÄHARJ. KIURUVESI
- 23 PELKONEN, RAIMO 45 AUTOMAALARI JYVÄSKYLÄ
- 24 PULKKINEN, VEIJO 43 HUOLTOMIES LEPPAVIRTA
- 25 PUSSINEN, UOLEVI 43 KAUPPIAS VALTIMO
- 26 PUUMALAINEN, SEPPO 43 OPISKELIJA VIENSUU
- 27 PÖLKKI, REINO 45 MYLLÄRI HAVUMÄKI
- 28 RANTANEN, ESA 37 ARKKIT. YO HELSINKI
- 29 RISSANEN, EINO 44 MAANVILJ. HAMULA
- 30 SALONEN, ARVO 40 YO HELSINKI
- 31 VAINIO, MARKKU 43 YO HELSINKI
- 32 VÄISÄNEN, ARVO 44 PUUSEPPÄ SUONENJOKI

KERS NORISMAA
 KERS RATILAINEN
 ALIK VOUTILAINEN

10 11 12
 13 14 15
 16 17 18

19 20 21 22 23 24 25
 26 27 28 29 30 31 32

KRH JOUKKUE

YLIK PARKKONEN, KERS JUVONEN, ALIK TIMONEN

1 6
2 7
3 8
4 9
5 10

11 12 13 14 15 16 17

1 FAGERLUND, MARTIN 42 YO KUOPIO
2 HALONEN, HEIMO 43 VARASTONHOIT. NUNNANLAHTI
3 HAMALÄINEN, JOUKO 43 LEVYSEPPÄ TUKHOLMA
4 ISSAKAINEN, VEIKKO 43 AUTONAPUMIES AHMOVAARA
5 JUSSILA, JAAKKO 44 VIILAAJAOPP. VARKAUS
6 KAARETSALO, PENTTI 43 YO KAJAANI MLK
7 KANANEN, SEPPO 41 YO SOTKAMO
8 KARHATSU, TAUNO 43 AUTONAPUMIES TERVO
9 KARILAHTI, PAULI 43 RATATYÖMIES HEINÄVESI

10 KEKÄLAINEN, ERKKI 40 YO MUURUVESI
11 MIETTINEN, JOUKO 43 OPISKELIJA JUUKA
12 MUHONEN, REIJO 43 AUTONKULJ. PUHOS
13 SAARIALHO, BENJAM 43 MERIMIES JOROINEN
14 TIRKKONEN, URPO TRAKT.KULJ. SAYNEINEN
15 VEHVILAINEN, SEPPO 43 YO SUONENJOKI
16 VOLOTINEN, VILHO 43 METSÄTYÖM. ILOMANTSI
17 VOTTONEN, JUHANI 43 MAANVILJ. KITEE

- 1 HAAPANEN, AHTI 41 YO RANTASALMI
- 2 HEIKURA, PAAVO 43 PUUSEPPÄ SUOMUSSALMI
- 3 HYNYNEN, SEPPÖ 43 METSÄTYÖM. SONKAJÄRVI
- 4 KARHUNEN, MARTTI 43 MERKONOMI MUURUVESI
- 5 KEINANEN, VALTO 40 FARMASEUTTI KUOPIO
- 6 LAPPALAINEN, MARKKU 44 KONEMYYJÄ LIPERI
- 7 NIIRANEN, MATTI 45 TVH-HARJ. KAJAANI
- 8 VIMPARI, JOUKO 43 METSÄTYÖM. KAJAANI MLK.
- 9 VIMPARI, PENTTI 41 OPISKELIJA KAJAANI

1	2	3
4	5	6
7	8	9

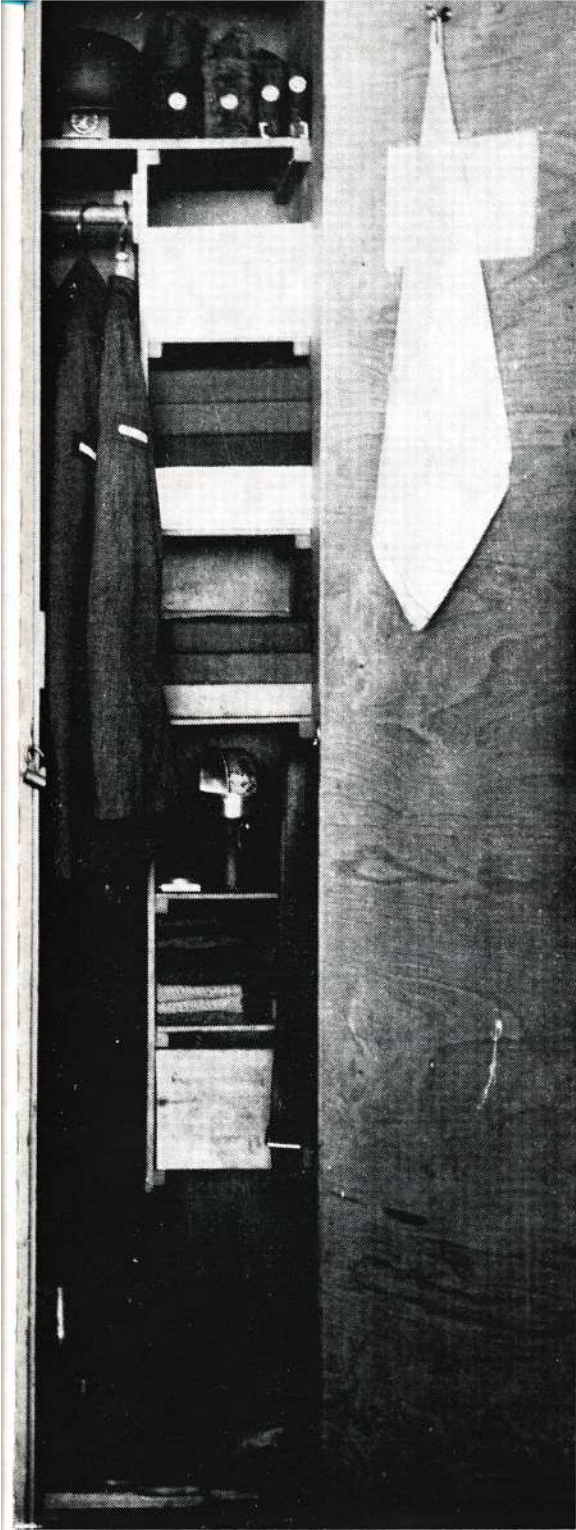

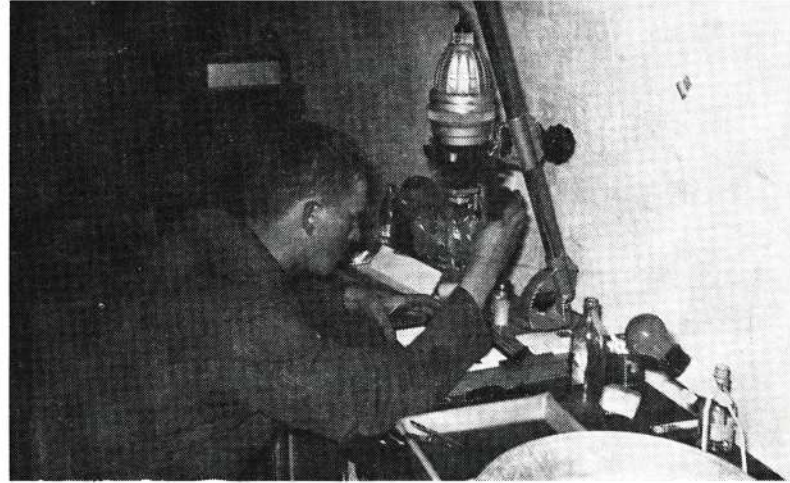
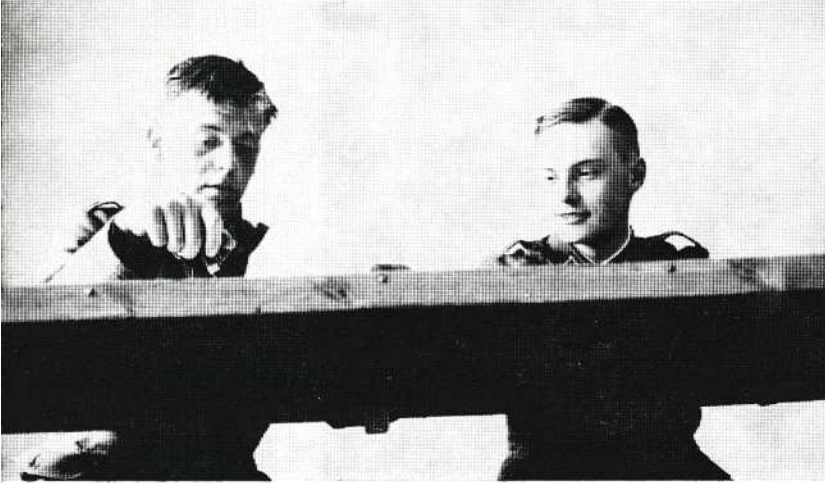
PST RYHMÄ

KERS PÄIVINEN
ALIK MALINEN

vasta kun asian itse taidat, osaat sen toiselle opettaa

Vain saippua jäi käyttämättä

Oppilaskunnan kuraattori LTN MARTTI KUMMUNMAKI

OPPILASKUNNAN HALLITUS:

Puheenjohtaja ESA RANTANEN

Varapuheenjohtaja MIKAEL FIILIN

Sihteeri ISMO AILIO

Rahastonhoitaja MAURI RAVEALA

Lehtitoimikunnan puh.joht. JAAKKO JANTTI

Ohjelmatoimikunnan puh.joht. AARNO LAITINEN

LEHTITOIMIKUNTA:

Puheenjohtaja JAAKKO JANTTI

Jäsenet: ARVO SALONEN

ESKO ARO

MARKKU VAINIO

AHTI HAAPANEN

Valokuvaus RALF BÖSTMAN

OHJELMATOIMIKUNTA:

Puheenjohtaja AARNO LAITINEN

Jäsenet: YRJÖ KOIVULA

MATTI LEINONEN

JUSSI JUUTILAINEN

KARI NEPOLA

AHTI AIRAKSINEN

MUSIIKKITOIMIKUNTA: MARTIN FAGERLUND

URHEILUTOIMIKUNTA: LAURI RAVANDER

KURSSI 49 PÄÄTTY. 110 VUOROKAUDEN AIKANA MEISTA ON KOULUTETTU ALIUPSEEREITA. YSTAVIKSI KESKENÄMME EMME KAIKKI OLE NAIN LYHYENÄ AIKANA TIETENKÄÄN VOINEET TULLA, KAVEREIKSI KYLLÄKIN. TARKEINTA ON KUITENKIN, ETTÄ OLEMME OPPINEET SIETÄMÄÄN TOISIAMME, ANTAMAAN ARVOA TOISTEMME MIELIPITEILLE JA AUTTAMAAN TOISIMME SAMALLA KUN POIKAMAINEN ITSEKESKELIISYYS ON VAHENTYNYT. LYHYESTI SANOEN: 89 MIESTÄ ON OPPINUT ELÄMÄÄN JOUKOSSA.

KIITÄN TEITÄ, KURSSITOVERIT, TÄSTÄ AJASTA. TOIVON, ETTÄ OLETTE VIIHTYNEET TOVERIPIIRISSÄMME. TOIVON MYÖS, ETTÄ VIELÄ VUOSIEN KULUTTUAKIN TÄMÄ JULKAISU PALAUTTAA MIELEEMME YHTEISET SEIKKAILUMME. NÄKEMIIN POJAT, KUN TAVATAAN NIIN JUTELLAAN.

OPPILASKUNNAN PUOLESTA KIITÄN KOULUN JOHTAJAA JA KOULUTTAJIA ERINOMAISESTA KOULUTUKSESTA. TOIVON, ETTÄ TAYTAMME ODOTUKSENNE JATKOSSA. ERITYISESTI KIITÄN LUUTNANTTI KUMMUNMÄKEÄ HÄNEN KURAATTORINAMME MEILLE SUOMASTAAN TUESTA.
ESA RANTANEN

painettu sana on ajatuksen ase, käyttäkää sitä tehokkaasti — pohjois-karjalan kirjapaino oy

39/ko 8827/m

MARTTIININ PUUKKO PYSTYY JA KESTÄÄ VIIDESSÄ MAANOSASSA
HARTWALL — JUOMIA, JOTKA TUOVAT VEDEN KIELELLENNE
OTTO PARVIAINEN, JUUKA
GUSTAV PAULIG, JOENSUU
POHJOIS-KARJALAN OSUUSLIIKE
ESA-TAKOMO E. A. SAARELAINEN, LIEKSA
KELLO-, KULTA- JA OPTILLINEN LIIKE T. KAUMANEN, LIEKSA
JOENSUUN YMPÄRISTÖN OSUUSMEIJERI
CANTH-YHTIÖT, KUOPIO — PIEKSÄMÄKI — VARKAUS
T. MYKKÄNEN KOMMANDIITTIYHTIÖ, IISALMI
TURO OY, KUOPIO
JOENSUUN AUTOKALUSTO, TORIKATU 11, JOENSUU
KUKKALIIKE GARDENIA, MANNERHEIMINTIE 53, HELSINKI
JOENSUUN SÄÄSTÖPANKKI
oy vistema, HELSINKI
YHTYNEET KUVALEHDET OY, HELSINKI
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ, PORVOO JA HELSINKI
SCANDIA-MUSIIKKI
AUTO SAATAVANA VUOKRA-AJOON, HANNES RÄSÄNEN K:LAHTI
LIEKSAN KAUPPA OSAKEYHTIÖ, LIEKSA
SUOMEN OSUUSKUPPOJEN KESKUSKUNTA, HELSINKI
SAVON ASU, HAAPANIEMENKATU 24, KUOPIO
JOENSUUN VALOKUVAAMO OY, KIRKKOKATU 25 B
KUITULEVYLLÄ TEHTY — KUNNOLLA TEHTY, HELSINKI
TEATTERI TAPIO, JOENSUU
P. KOTILAINEN OY, KESKUS KESKUSTASSA, JOENSUU
OY G. W. SOHLBERG AB, VUORIMIEHENK. 29, HELSINKI
KUSTANNUSOSAKE YHTIÖ TAMMI, HELSINKI
TAATTUJA MUKO-MAATALOUSKONEITA, HELSINKI
JOENSUUN NEULOMO, KAUPPAKATU 28, JOENSUU
KONTIOLAHDEN SOTILASKOTIYHDISTYS ry.
OY KESKO AB, JOENSUU
KELLO-KONTIO, KAUPPAKATU 28, KAJAANI
KELLO JA KIHLAT PEHKOSelta, LIEKSA
KONTIOLAHDEN OSUUSKASSA
KELLOSEPPÄLIKE MIKKO PEHKONEN
VALTIMON ASUSTE, VALTIMO
URHEILULIIKE PAJARINEN JA KUMPP:T, JOENSUU
LIEKSAN ASUSTE JA TRIKOO, LIEKSA
LIEKSAN AUTO-PAJA K. SAARELAINEN
V. PITKÄSEN PERILL. LEIPOMO JA KONDITORIA, KUOPIO
KULTASEPPÄLIKE EINO RÄSÄNEN, KUOPIO
MAUKKAAT KALAKUKOT MEILTÄ! KOTILEIPOMO E. KONTTINEN
POLKUPYÖRÄLIKE V. KUITTINEN, NURMES
VALTIMON KANGAS-VALMISVAATE
RÄSÄNEN KIRJAKAUPPA OY, KONTIOLAHTI
SÄHKÖ-PEKKA, JOENSUU
• UDD & UDD KAARLONKATU 11 NURMES
MALISEN BAARI JA TAKSI — 6 JA 9 H-AUTOT, PUH. 83149
URHEILULIIKE M. KAKKONEN, JOENSUU

nämä liikkeet tukivat ratkaisevasti julkaisuamme, parhaat kiitoksemme

Joensuun kaupunginkirjasto -
Pohjois-Karjalan maakuntakirjasto

167N00138102